

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 30 Mayıs 2019
Sayı : 696

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu'n 32 nci Maddesi'nin birinci fıkrasında değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifim, genel gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 23/05/2019

Atila Sertel
İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	- Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler - Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Adalet
Tarih :	24 Haziran 2019
Esas No:	2/1975

TBMM
KANUNLAR VE KARARLAR BSK. LDİ
31 Mayıs 2019
Muhurat

TBMM
GELEN EVRAK
3 / Mayıs 2019
No: 682773
EBYS'e AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Anayasa'nın 18. Maddesi, "Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır," demekle birlikte maddenin devamında istisnalar sıralanmıştır, hapiste çalışma da bu istisnalardan birisidir: "Şekil ve şartları kanunla düzenlenmek üzere hükümlülük veya tutukluluk süreleri içindeki çalıştırmalar (...) zorla çalıştırma sayılmaz." Bu nedenle mevzuatta hapiste çalış(tırıl)ma bir yükümlülük olarak tanımlanmakta ve mahpus ile işyurdu arasındaki ilişki, iş sözleşmesi dışında tutulmaktadır. Bu da mahpus işçilerin ücret, sigorta gibi birçok hak kaybının temelini oluşturmaktadır. Fakat mahpusların zorunlu çalışmaya tabi tutulması Türkiye'ye özgü değildir, BM, ILO ve AB kararları da zorunlu çalışmayı çeşitli şartlara bağlayarak onaylamaktadır.

Tüm dünyada benzer uygulamalar olmakla birlikte, hapishanelerin mahpusları "topluma kazandıracağı", "sosyalleştireceği", "iyileştireceği" iddialarıyla gerekçelendirildiği (bu iddiaların kuvvetli eleştirilerini bir kenara bırakacak olursak) dikkate alınırsa, mahpusları zorla çalıştırmanın mı, yoksa gönüllü olarak çalışmayı sağlayacak şartları sağlanmanın mı daha "iyileştirici" olacağını tartışmak gerekmektedir. Elbette ki bu tartışma mevcut durumda küçük değişiklikler yaparak çalışan mahpusların haklarının düzeltilmesi önünde bir engel teşkil etmemektedir.

Bugün işyurtlarında çalıştırılan mahpusların yakıcı sorunlarının başında ücretlerinin düşüklüğü, emekliliği de kapsayacak sigorta sistemine dahil olmamaları ve işyurdu atölyelerinin işçi sağlığı ve iş güvenliği bakımından ilgili yasanın dışında tutulması gelmektedir.

Buna göre; 2018'te hapiste çalışan çırak 11.50 TL, kalfa 12.50 TL, usta 14.50 TL yevmiye, 3 TL fazla çalışma ücreti almıştır. 2019 için bu rakamlar sırasıyla 14 TL, 15.25 TL ve 17.75 TL olarak belirlenmiştir, fazla çalışma ücreti ise 3 TL (günlük 3 saat için) olarak aynı kalmıştır. Yani hapiste çırak olarak çalışan bir mahpus, iş kanunu çerçevesinde, haftanın altı günü, sürekli çalıştığında aylık maksimum 364 TL, usta işçi ise aylık 461,5 TL kazanabilmektedir. Yoğun emek gerektiren işlerde çalıştırılan mahkumlar, yaptıkları işlerle doğru orantılı olarak ücret alamıyorlar ne yazık ki.

Bu kanun teklifi ile çalışan mahkumların emeklerinin karşılığına alması amaçlanmaktadır. İşçi mahpusların böyle bir adil ücret almaları halinde BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Kurallar (Madde 76/2-3) ve AB Avrupa Cezaevi Kuralları'nda (Madde 26/11-12) tavsiye edilen kademeli ödeme sistemine geçilebilir. Yani mahpusun ücretinin bir kısmı kendisine, bir kısmı (mahpusun onayıyla) bakmakla yükümlü olduğu kişilere verilebilir ve bir kısmı da mahpusa tahliyesinde ödenmek üzere bir fona/hesaba yatırılabilir. Böyle bir ödeme sistemi hem mahpusun bakmakla yükümlü olduğu kişilerle ilişkisini canlı tutacak hem de tahliye sonrasındaki uyum sürecine (geçimini sağlayacak bir iş bulana ve hatta yoksa barınacak bir yer ayarlayana kadar) katkı yaparak, mevzuatta yer alan "iyileştirme programı"na çok daha uygun olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Cezaevlerinde çalışan meslek sahibi ve meslek sahibi olmayan hükümlülere ödenen ücretlerin iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**5275 SAYILI CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI KANUNU'NDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Kanunu'nun 32 nci Maddesi'nin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Çalışan hükümlülere ürettiklerinden elde edilen gelirden, çalışmaları karşılığı verilecek ücret, onaltı yaştan büyükler için uygulanan asgari ücretten aşağı olamaz ve bu hükümlüler sosyal haklardan yararlandırılırlar.”

MADDE 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

